

Indicatoren Kwaliteit Huisartsenzorg bij patiënten met Astma (volwassenen)

Versie 3.3
December 2022

Specificaties

Het NHG maakt Standaarden voor de huisarts. Voor het interne kwaliteitsbeleid van de huisarts(praktijk) maakt het NHG indicatoren voor het medisch handelen, o.a. voor gebruik als spiegelinformatie. Deze indicatoren raken de kern van de NHG-standaard, zijn betrouwbaar, beperkt in aantal en worden verzameld in het reguliere zorgproces.

Deze indicatoren zijn ontwikkeld ten behoeve van het eigen kwaliteitsbeleid van huisarts of zorggroep. Deze indicatoren zijn niet getoetst aan de criteria van ZINL voor gebruik voor externe doeleinden. Voor meer informatie hieromtrent, zie:

https://www.nhg.org/sites/default/files/content/nhg_org/images/rapport-ketenindicatoren_voor_inkoop-28sep17.pdf

Gebaseerd op de NHG Standaard, Astma bij volwassenen, versie 5, juli 2020

Inclusies:

- diagnose Astma
- leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16 jaar)

Exclusies:

- COPD

Zie ook documentatie over

- berekening leeftijd, duur inschrijving en duur hoofdbehandelaar
- specificaties exporteren data

Toelichting

Aanvullingen tbv gebruik bij zorggroepen en voor de InEen Benchmark

Het NHG en InEen willen binnen het domein van de huisartsenzorg gebruik maken van dezelfde zorginhoudelijke indicatoren. Bij de populatiegegevens bestaat er bij InEen behoefte aan enkele aanvullende gegevens; deze zijn gearceerd aangegeven.

Daarnaast kunnen er enkele zorginhoudelijke indicatoren zijn waarover eerder al afspraken zijn gemaakt voor gebruik in de zogenaamde InEen Benchmark. Voor de uniformiteit in de documentatie

worden deze indicatoren hier aanvullend vermeld, eveneens gearceerd. De indicatoren die voor de InEen Benchmark gebruikt worden zijn aangeduid met 'BM' in de kolom 'indicator nummer'.

Bepalen populatie (tellers en noemers)

Hoewel het NHG en InEen gebruik willen maken van dezelfde zorginhoudelijke indicatoren, is er wel een verschil in de populatie waarover wordt gerapporteerd. Dit heeft gevolgen voor zowel de tellers als de noemers. Hierbij spelen twee zaken:

1. voornamelijk zijn er verschillen op detailniveau bij de selectiecriteria hoofdbehandelaar en inschrijving vaste patiënt,
2. bij rapportages voor zorggroepen gaat het om de deelpopulatie die zorg ontvangt via geïntegreerde eerstelijns zorg.

Voor de indicatoren huisartsenzorg gaat het over alle patiënten in de praktijkpopulatie die voldoen aan de inclusiecriteria: diagnose, vaste patiënten die 12 maanden of meer zijn ingeschreven in de praktijk en huisarts voor 12 maanden of meer hoofdbehandelaar.

Voor programmatische zorg (zorggroepen) is dit momenteel op detailniveau iets anders gespecificeerd, namelijk om patiënten die voldoen aan de diagnostische criteria, waarbij de huisarts hoofdbehandelaar is en die zijn ingeschreven in de praktijk (vaste patiënten). In aanvulling hierop gaat het om patiënten die zorg ontvangen voor 12 maanden of meer via geïntegreerde eerstelijns huisartsenzorg, ook wel programmatische zorg of ketenzorg genoemd. De selectie van patiënten die zorg ontvangen via geïntegreerde eerstelijnszorg kan worden gemaakt op basis van de uitkomst van de bepaling 'deelname ketenzorg astma'.

In de beschrijving van tellers en noemers is dit onderscheid in deze documentatie nader uitgewerkt in de vorm van enkele [variabelen] voor de parameters waarin er verschil is tussen huisartsenpraktijk (NHG) en zorggroep (InEen). Het gaat om de volgende variabelen:

- [huisarts] voor de selectie op de bepaling hoofdbehandelaar met uitkomst huisarts, volgens de criteria in de tabel hieronder;
- [inschrijving] voor de selectie op de uitkomst inschrijving als vaste patiënt, volgens de criteria in de tabel hieronder;
- [populatie]: deze variabele is samengesteld uit de gegevens hoofdbehandelaar, inschrijving en zorgverlening (deelname ketenzorg astma) volgens de criteria in de overzichtstabel hieronder.

Overzicht verschillen selectie populatie

populatie	huisartsenzorg	geïntegreerde eerstelijns zorg
diagn. criteria	diagnostische criteria	diagnostische criteria
hoofdbehandelaar	huisarts ≥ 12 maanden	huisarts
inschrijving	vaste patiënt ≥ 12 maanden	vaste patiënt
zorgverlening (als onderdeel van de variabele populatie)	niet van toepassing	inclusie: deelname ketenzorg astma, ja, ≥ 12 maanden
		exclusie: deelname ketenzorg ouderen, 3832, OZKZ AZ; waarde 1 (ja)

Merk op dat bij de variabelen [huisarts] en [inschrijving] het onderscheid geen betrekking heeft op de uitkomst, maar alleen op de termijn voor een geldige waarde. Bij de variabele [zorgverlening] is er zowel een onderscheid bij de uitkomst (van de bepaling 'deelname ketenzorg astma'), als ook in de termijn voor een geldige uitkomst.

Aanpassingen in versie 2.1 tov versie 2.0, 30 mei 2016

- ACQ: typefout in het ID nummer aangepast. Moet zijn ACQ, 2762, ACQT RQ
- Aantal exacerbaties, COAE RQ: typefout in het IS nummer aangepast. Moet zijn 3549, COAE RQ
- ATC codes voor inhalatiemedicatie: typefout gecorrigeerd. A03A moet zijn R03A
- Volgnummer 15, indicator 8: % patiënten met controle inhalatietechniek; typefout in de noemer aangepast. inhalatie corticosteroïden (ICS) moet zijn inhalatie medicatie.
- Volgnummer 16, indicator 9: ATC codes aangepast voor de groepen geneesmiddelen LABA en LAMA. Moet zijn: R03AC12, R03AC13, R03AC18, R03AC19, R03AL03 t/m R03AL06, R03BB04 t/m R03BB07
- Tekstueel aangevuld en aangepast om tot één documentatie te komen met InEen.
- Toegevoegd: populatiegegevens voor zorggroep en InEen (gearceerd)
- Volgnummering daarop aangepast
- Indicatie toegevoegd bij die indicatoren die van toepassing zijn voor de landelijke Benchmark van InEen; in de kolom indicatornummer: BM

Aanpassingen in versie 2.2 tov versie 2.1, oktober 2016

- tekstueel onder 'toelichting': NB
- deelname ketenzorg astma, 3828, ASKZ RZ, opgenomen als alternatief om populatie bij zorggroep te selecteren
- volgnummer 11, indicator voor benchmark 2016: vervallen; indicator 3 (volgnummer 9) is de nieuwe indicator voor de benchmark 2017
- volgnummers aangepast

Aanpassingen in versie 2.3 tov versie 2.2, maart 2017

- geen inhoudelijke wijzigingen
- tekstueel aangepast aan afspraken Benchmark 2018
- inleidende tekst over de toepassing van deze indicatoren aangepast.

Aanpassingen in versie 2.4 tov versie 2.3, maart 2018

- Inhalatiecorticosteroïden, ICS: ATC rubrieken aangepast
- LABA/LAMA: ATC rubrieken aangepast
- COPD als exclusie opgenomen
- Voor ketenzorg deelname ouderenzorg als exclusie opgenomen

Aanpassingen in versie 2.5 tov versie 2.4 van augustus 2019

- Bij indicator 9, volgnummer 15, zijn de ATC rubrieken aangepast, zodat de noemer bestaat uit patiënten met alleen voorschriften met bronchusverwijders van het type LABA of LAMA; combinatiepreparaten zijn verwijderd.

Aanpassingen in versie 3 tov versie 2.5 van oktober 2019

- Gebaseerd op nieuwe versie van de NHG Standaard Astma bij Volwassenen, juli 2020
- Exclusie R96.01, hyperreactiviteit luchtwegen toegevoegd. Deze ICPC subrubriek is inmiddels vervallen maar kan nog voorkomen in dossiers
- Diagn. bepaling controlebeleid astma wordt niet meer gebruikt bij de samenstelling van indicatoren; alleen diagn. bepaling deelname ketenzorg
- Diagn. bepaling mate van astmacontrole gewijzigd ivm nieuwe indeling in NHG Standaard. Wordt nu mate van astmacontrole (2 kz, vanaf 2020), 4024, ASCO RQ
- Term exacerbatie vervangen door longaanval
- Nieuwe indicatoren toegevoegd: mate van SABA gebruik
- R44 voor griepvaccinatie vervallen; griepvaccinatie wordt afgeleid van ATC-code

Aanpassingen in versie 3.1 tov versie 3.0 van november 2021

- Correctie: Bij indicator 9/3 en 10/4: Bij mate van astma controle is ACQ, ACQ, 2762, ACQT RQ, vervallen.

Aanpassingen in versie 3.2 tov versie 3.1 van januari 2022

- Indicatoren over roken aangepast: bepaling 4013, ROST AQ, toegevoegd en formules aangepast.
- Aanpassingen bij ATC-codes voor inhalatie corticosteroiden, SABA, LAMA en LABA geneesmiddelen

Aanpassing in versie 3.3 tov. versie 3.2 van oktober 2022

- correctie bij indicatoren met mate van astmacontrole. Mate van astmacontrole (2 kz, vanaf 2020), 4024, ASCO RQ, moet zijn 4025

Beschrijving van benodigde data per indicator

Volgnummer: nummering van alle benoemde indicatoren

Indicatornummer: nummering van de door het NHG beschreven indicatoren; BM 2022 geeft aan dat deze indicator voorkomt in de InEen Benchmark

grijs gearceerd: aanvullende indicatoren tbv de InEen Benchmark (wel volgnummer, geen indicator nummer)

volgnr	ind. nr.	omschrijving	opmerking
		Populatie	
1	BM	% patiënten met astma en leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16) in praktijkpopulatie noemer: vaste, ingeschreven patiënten met leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16)	Inclusie: Astma: R96 episodelijst als actuele episode Exclusie: COPD, R95, of Hyperreactiviteit luchtwegen, R96.01, op episodelijst als actuele episode
2	BM	% patiënten met astma en leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16) onder behandeling in de eerste lijn (hoofdbehandelaar is [huisarts]) in de praktijkpopulatie noemer: vaste, ingeschreven patiënten met leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16)	Hoofdbehandelaar: 2406, ASHB RZ = 48, 'huisarts'
3	BM	% patiënten met astma en leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16) onder behandeling bij med. specialist in de praktijkpopulatie noemer: vaste, ingeschreven patiënten met leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16)	Hoofdbehandelaar: 2406, ASHB RZ = 49, 'med. specialist'
4		% patiënten met astma en leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16) onder behandeling in de eerste lijn (hoofdbehandelaar is [huisarts] en [inschrijving]) noemer: vaste, ingeschreven patiënten met leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16)	

5	BM	% patiënten met astma en leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16) onder behandeling in de eerste lijn (hoofdbehandelaar is [huisarts] en [inschrijving] met zorgverlening via basishuisartsenzorg noemer: vaste, ingeschreven patiënten met leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16)	Deelname ketenzorg astma, 3828, ASKZ RZ, 2, 'nee'
6	BM	% patiënten met astma en leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16) onder behandeling in de eerste lijn (hoofdbehandelaar is [huisarts] en [inschrijving] met zorgverlening via geïntegreerde eerstelijnszorg (ketenzorg, programmatische zorg) voor 12 maanden of meer noemer: vaste, ingeschreven patiënten met leeftijd 16 jaar of ouder (≥ 16)	deelname ketenzorg astma, 3828, ASKZ RZ, 1, 'ja', ≥ 12 maanden
		Monitoring	
7	1 BM 2023	% patiënten met astma waarvan het rookgedrag actueel en bekend is noemer: patiënten met astma met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie]	Roken: 1739, ROOK AQ: 3, "nooit", laatste bepaling ooit of (4, "voorheen" of 1, "ja"), laatste waarde in afgelopen 12 maanden), of 4013, ROST AQ: 644, roker, laatste meting afgelopen jaar, of 645, stopper, laatste meting afgelopen jaar, of 646, ex-roker, laatste meting ooit, of 647, nooit roker, laatste meting ooit
8	2 BM 2023	% patiënten met astma die roken in de groep patiënten waarvan het rookgedrag actueel en bekend is noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] waarbij het rookgedrag actueel en bekend is.	Roken: 1739, ROOK AQ: 1, 'ja'; laatste meting in afgelopen 12 maanden, of 4013, ROST AQ: 644, roker, laatste meting afgelopen jaar

9	3 BM 2023	% patiënten met astma en met registratie van de mate van astmacontrole in de afgelopen 12 maanden noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] in de afgelopen 12 maanden	Mate van astmacontrole; laatste bepaling in afgelopen 12 maanden: mate van astmacontrole (2 kz, vanaf 2020), 4025, ASCO RQ of ACT: 3555, ACT RQ, of ACQ-6, 3602, ACQK RQ
10	4	% patiënten met astma met astmacontrole 'onvoldoende' in de afgelopen 12 maanden noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] in de afgelopen 12 maanden, waarbij de mate van astmacontrole is geregistreerd in de afgelopen 12 maanden	Mate van astmacontrole; laatste bepaling in afgelopen 12 maanden mate van astmacontrole (2 kz, vanaf 2020), 4025, ASCO RQ: 654, onvoldoende controle ACT, 3555, ACT RQ: < 20 of ACQ-6, 3602, ACQK RQ: $\geq 0,75$
11	5	% patiënten met astma met registratie van het 'aantal longaanvallen in de voorgaande 12 maanden' in de afgelopen 12 maanden noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie]	Aantal longaanvallen in de voorgaande 12 maanden, 3549, COAE RQ, laatste bepaling in afgelopen 12 maanden NB. aantal longaanvallen is nul (0) is een valide uitslag.
12	6 BM2023	% patiënten met astma en met ≥ 1 longaanval(len) in de afgelopen 12 maanden noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] waarbij een registratie is gedaan van het 'aantal exacerbaties in de afgelopen 12 maanden' in de afgelopen 12 maanden.	Aantal longaanvallen in de voorgaande 12 maanden, 3549, COAE RQ, laatste bepaling in afgelopen 12 maanden: ≥ 1

		Behandeling	
13	7	% patiënten astma en met influenza vaccinatie in de groep patiënten met ≥ 1 voorschrift(en) inhalatie corticosteroïden (ICS) in de afgelopen 12 maanden noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] met ≥ 1 voorschrift(en) inhalatie corticosteroïden (ICS) in de afgelopen 12 maanden	Inhalatie corticosteroïden (inclusief combinatiepreparaten): ATC, R03BA of R03AK (06 t/m 14) of R03AL (08, 09, 11 of 12), ≥ 1 voorschrift(en) inhalatie corticosteroïden (ICS) in de afgelopen 12 maanden Influenza vaccinatie: ATC-code J07BB bij voorschriften, laatste registratie in afgelopen 12 maanden
14	8 BM 2023	% patiënten met astma en met ≥ 1 voorschrift(en) voor inhalatie medicatie in afgelopen 12 maanden en controle inhalatietechniek noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] en met ≥ 1 voorschrift(en) inhalatie medicatie in de afgelopen 12 maanden	Inhalatietechniek: 1608, ASIT RQ: laatste meting in afgelopen 12 maanden Inhalatie medicatie: ATC, R03A of R03B
15	9	% patiënten zonder voorschrift ICS in de afgelopen 12 maanden in groep patiënten met ≥ 1 voorschrift(en) LABA of LAMA in de afgelopen 12 maanden noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] en met ≥ 1 voorschrift(en) long acting beta-2 agonists (LABA) of long acting muscarine antagonists (LAMA) in de afgelopen 12 maanden	Inhalatie corticosteroïden (inclusief combinatiepreparaten): ATC, R03BA of R03AK (06 t/m 14) of R03AL (08, 09, 11 of 12): missing LABA (exclusief combinatiepreparaten): ATC, R03AC (12, 13, 18 of 19) LAMA (exclusief combinatiepreparaten) : ATC, R03BB (04, 05, 06 of 07)
16	10 BM 2023	% patiënten met meer dan twee (> 2) voorschriften SABA in afgelopen 12 maanden noemer: noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie]	SABA (inclusief combinatiepreparaten): ATC, R03AC (02, 03) of R03AK (04, 13) of R03AL02, > 2 voorschriften, afgelopen 12 maand
17	11	% patiënten met meer dan twee (> 2) voorschriften SABA in afgelopen 12 maanden en registratie mate van SABA gebruik noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder (≥ 16) in [populatie] en meer dan twee (> 2) voorschriften SABA in afgelopen 12 maanden	SABA (inclusief combinatiepreparaten): ATC, R03AC (02, 03) of R03AK (04, 13) of R03AL02, > 2 voorschriften, afgelopen 12 maand 1666, FGBD RQ, freq. gebruik kortwerkende bronchusverw, laatste bepaling afgelopen 12 maanden

18	12	<p>% patiënten met meer dan twee (> 2) voorschriften SABA en registratie mate SABA gebruik met overmatig SABA gebruik</p> <p>noemer: patiënten met astma en met leeftijd van 16 jaar of ouder ($\geq$ 16) in [populatie] en meer dan twee (> 2) voorschriften SABA in afgelopen 12 maanden en registratie mate SABA gebruik</p>	<p>SABA (inclusief combinatiepreparaten): ATC, R03AC (02, 03) of R03AK (04, 13) of R03AL02, > 2 voorschriften, afgelopen 12 maand</p> <p>1666, FGBD RQ, freq. gebruik kortwerkende bronchusverw, laatste bepaling afgelopen 12 maanden met uitslag dagelijks (28) of > 2/week (306)</p>
----	----	--	---

Overzicht benodigde data

Episode:

R96, Astma
R96.01, Hyperreactiviteit luchtwegen
R95, COPD

Bepalingen:

2406, ASHB RZ, hoofdbehandelaar astma
1776, ASCB RZ, controlebeleid astma
3828, ASKZ RZ, deelname ketenzorg astma
3832, OZKZ AZ, deelname ketenzorg ouderen
1739, ROOK AQ, roken
1608, ASIT RQ, inhalatietechniek
3555, ACT RQ, ACT
3602, ACQK RQ, ACQ-6
3549, COAE RQ, Aantal longaanvallen in de voorgaande 12 maanden
4025, ASCO RQ, mate van astmacontrole (2kz, vanaf 2020)
1666, FGBD RQ, freq. gebruik kortwerkende bronchusverw
4013, ROST AQ, rookstatus Zorgstand. Tabaksverslav 2019

ATC

Inhalatie medicatie: ATC, R03A of R03B
Inhalatie corticosteroiden (inclusief combinatiepreparaten): ATC, R03BA of R03AK (06 t/m 14) of R03AL (08, 09, 11 of 12)
LABA (exclusief combinatiepreparaten): ATC, R03AC (12, 13, 18 of 19)
LAMA (exclusief combinatiepreparaten): ATC, R03BB (04, 05, 06 of 07)
SABA (Salbutamol, terbutaline, inclusief combinatiepreparaten): ATC, R03AC (02, 03) of R03AK (04, 13) of R03AL02
Influenzavaccinatie: ATC, J07BB